

PRATEN HELPT

In gesprek gaan over kindermishandeling

Het boek 'Praktijkboek praten met kinderen over kindermishandeling' van Marike van Gemert biedt veel informatie en concrete handvaten voor professionals en hulpverleners om met kinderen en hun ouders te praten over kindermishandeling. In deze folder staan een aantal modellen en handvaten beschreven die in het boek terugkomen.

Mocht u meer informatie willen, bekijk dan zeker het boek van Marike van Gemert. U kunt ook een kijkje nemen op de website van Marike: academiepratenmetkinderen.nl. Op deze website is een gratis reader te downloaden over praten met kinderen over kindermishandeling.

Voor meer informatie over het in gesprek gaan met kinderen over kindermishandeling kunt u ook informatie vinden in de volgende boeken en op de volgende websites:

- Boek: *Luister je wel naar mij?*
Gespreksvoering met kinderen tussen vier en twaalf jaar, Martine Delfos

- Veiligthuisbno.nl/folders > folder Praten over kindermishandeling
- Nji.nl/nl/Kennis/Dossier/Kindermishandeling/Specifieke-aandachtspunten-in-gesprekken-met-kinderen

Training Praten met kinderen

Het Coördinatiepunt Trainingen biedt de 1-daagse training 'Praten met kinderen over kindermishandeling' aan. Deze training wordt zowel incompany aangeboden als op open inschrijving. Meer informatie op www.zorgenomeenkind.nl/trainingen.

In gesprek met het kind

Algemene gesprekstechnieken

In gesprekken met kinderen over een onveilige thuissituatie is het van belang dat je het kind de gelegenheid geeft om zijn verhaal te doen en naar het kind luistert (van Gemert, 2019).

- **Luistertechnieken:** heb aandacht voor hun verhaal, hun visie, hun vragen en hun beleving (oogcontact maken, gebruik van mimiek, lichaamshouding en stemgebruik).
- **Samenvatten:** samenvatten zorgt voor afstemming, structuur en rust in het gesprek.
- **Doorvragen:** doordat je ingaat op wat een kind vertelt, geef je het kind de gelegenheid om zijn verhaal in kleine stappen te vertellen. Zorg dat je gebruik maakt van zowel open- als gesloten vragen.

Gespreksstructuur: het 5-fasenmodel

Het 5-fasenmodel is een model wat helpt om een gesprek gestructureerd te laten verlopen, zodat je enerzijds voldoende ruimte geeft voor het verhaal van het kind en anderzijds jouw professionele taak kan volbrengen zoals bijvoorbeeld signaleren.

Het model bestaat uit de volgende 5 fasen (van Gemert, 2019):

1. **Contact maken:** het gesprek begint met het maken van contact. Wanneer jij als professional/leerkracht het contact aangaat, benoem dan kort na dit contact de aanleiding voor het gesprek.
2. **Exploreren:** verkennen van de situatie en de beleving van het kind volgens vier niveaus (exploreren op feiten, beleving, wensen van het kind en interactie/gevoel van het kind tegenover jou).
3. **Gespreksdoel vaststellen:** ga na wat de verwachtingen van het kind tegenover jou zijn.
4. **Aanpak bespreken:** hoe zit het kind het behalen van het gespreksdoel bij stap 3 voor zich? Welke stappen moeten er gezet worden en door wie?

5. **Afronden:** kom terug op de verwachtingen die het kind had uitgesproken in stap 3 en de acties uit stap 4. Rond het gesprek af door een nieuwe afspraak te maken, het kind succes te wensen of iets anders wat in de situatie passend is.

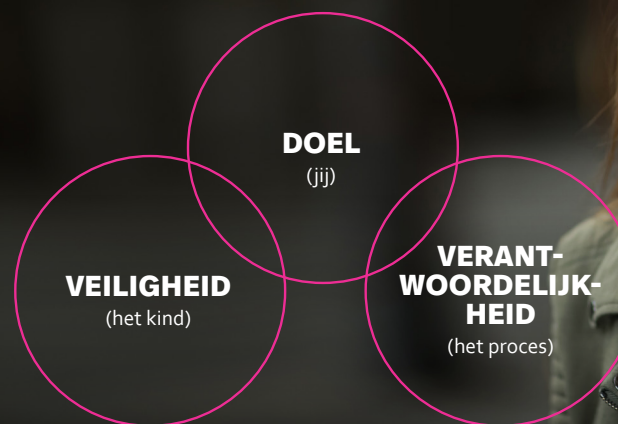
Het Model van de Drie Gesprekscirkels

De complexe emoties en mechanismen waar deze kinderen mee te maken hebben, maken het uiterst ingewikkeld om te praten over de thuissituatie. Deze kunnen ervoor zorgen dat een kind zich fundamenteel onveilig voelt. Dat vraagt van jou als professional voortdurende aandacht voor het fundament waarop je, tijdens je contacten met het kind, bouwt.

Dat fundament bestaat uit drie belangrijke pijlers waar het gesprek op rust, namelijk:

1. Het doel van het gesprek: wat staat je te doen en wat is jouw rol?
2. De veiligheid in het contact tussen jou en het kind: laat zien dat je te vertrouwen bent, verplaats je in het kind en respecteer het kind.
3. Het communiceren over jouw professionele verantwoordelijkheid en de acties die je daaruit zult nemen: wat ga je doen met hetgeen dat het kind je vertelt?

Deze pijlers zijn weergegeven in onderstaande afbeelding in drie gesprekscirkels welke elkaar overlappen, ze beïnvloeden elkaar (van Gemert, 2019).

In gesprek met ouders

Voordat je met ouders in gesprek gaat kan het enorm helpen om je voorafgaand en tijdens het gesprek te verplaatsen in de ouder. Ga na hoe het is voor de ouder om met jou in gesprek te gaan, welke angsten en emoties kunnen meespelen, etc.

In het gesprek met ouders komen de drie gesprekscirkels ook goed van pas. Doordat ouders een andere verantwoordelijkheid hebben in het geheel dan kinderen, hebben de gesprekscirkels op sommige punten een iets andere invulling dan wanneer je ze toepast op gesprekken met kinderen.

Je kunt de drie gesprekscirkels als volgt toepassen (van Gemert, 2019):

1. De eerste gesprekscirkel: het doel

Ben je bewust van wat je beoogt met het gesprek en van je eigen referentiekader waarmee je naar de situatie kijkt.

- Signalen verhelderen en deze bespreken met de ouder(s).
- Luisterend oor bieden naar de eventuele andere zorgen in het gezin.
- Informatie geven
- Verwijzen en helderheid geven over waar de ouder het best terecht kan.

2. De tweede gesprekskring: samenwerking (bij kinderen: veiligheid in contact)

Blijf zoveel mogelijk naast de ouder staan in plaats van tegenover elkaar terechtkomen.

- Maak contact door bijvoorbeeld iets van jezelf te laten zien of herkenbaarheid te tonen.
- Wees transparant en duidelijk in je communicatie: zeg wat je doet en doe wat je zegt.
- Benoem de concrete zorgen die je hebt om het kind.
- Sta open voor het verhaal van de ouders

3. De derde gesprekskring: verantwoordelijkheid

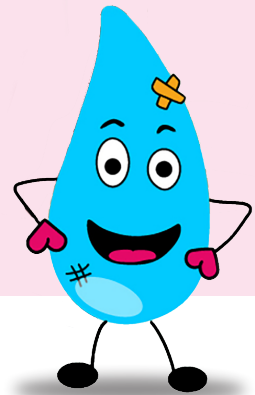
Ben transparant naar de ouders over jouw professionele verantwoordelijkheid; wat is je volgende stap?

- Handel volgens de richtlijnen van de wet en de organisatie.
- Neem de maatschappelijke norm als uitgangspunt en laat je eigen mening buiten beschouwing.
- Maak afspraken over het vervolg.
- Leg vast wat er is besproken.

Bron: Van Gemert, M. (2019). Praktijkboek praten met kinderen over kindermishandeling. Bohn Stafleu van Loghum: Houten.

In gesprek in de klas

Door in de klas over dit onderwerp te praten, leren kinderen wat kindermishandeling is en dat het niet normaal is als kinderen zich thuis niet veilig kunnen voelen. Kijk samen in de klas naar de filmpjes en stripverhalen van Blue.

Blue is er om kinderen te helpen

Blue is een animatiefiguurtje dat kinderen leert dat het niet oké is als iemand je pijn doet en dat er hulp is. Blue vertelt wat hij vroeger heeft meegemaakt en hoe hij hulp heeft gevonden. Blue helpt ook zijn vriendjes en vriendinnetjes door met hen te praten over hun situatie thuis.

Lesmateriaal Blue:

www.zorgenomeenkind.nl/onderwijs

Website voor kinderen:

www.ikbenblue.nl

**Herken jij de signalen van kindermishandeling?
Kom in actie. Want er is altijd iets wat je kunt doen. Ook als je twijfelt.**

zorgenomeenkind.nl

